

Natuurtoets

Oudeschouw 8, Akkrum

John Melis Ecologie
2018

Colofon

Natuurtoets Oudeschouw 8, Akkrum
Inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van de Wet
natuurbescherming (Wnb)

JME-rapport	: 18-016
Versie	: 1.0 (definitief)
Datum	: 28 maart 2018
Opdrachtgever	: Dijkstra bouw- en aannemersbedrijf BV Jister 1 9001 XX Grou
Auteur	: John Melis
Contactadres	: Gorredijksterweg 26 8411 KE JUBBEGA
Te citeren als	: Melis, J., 2018. Natuurtoets Oudeschouw 8, Akkrum; inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). JME-rapport 18-016. John Melis ecologie, Jubbega.
Voorpagina	: Foto van het terrein van noord naar zuid.

Inhoud	Blz.
1 Inleiding.....	2
1.1 Aanleiding.....	2
1.2 Globale ligging	2
1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland.....	3
1.4 Scope van de natuurtoets	6
1.5 Werkwijze.....	6
2 Beschrijving locatie en ingreep	7
2.1 Locatie	7
2.2 Ingreep.....	8
3 Raakvlakken met gebiedsbescherming.....	10
3.1 Natura 2000	10
3.2 Ecologisch Hoofdstructuur (EHS).....	10
4 Resultaten veldbezoek en bureaustudie.....	12
4.1 Vogels	12
4.2 Vleermuizen.....	12
4.3 Overige zoogdieren	13
4.4 Reptielen, amfibieën en vissen	13
4.5 Ongewervelden.....	13
4.6 Vaatplanten	14
5 Effecten en gevolgen	15
5.1 Overzicht beschermde soorten	15
5.2 Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna.....	15
6 Vervolgmaatregelen	17
6.1 Broedvogels; mitigatie	17
6.2 Vleermuizen; mitigatie of nader onderzoek	18
7 Conclusies.....	19
Geraadpleegde bronnen.....	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Dijkstra bouw- en aannemersbedrijf BV, voortaan “opdrachtgever” genoemd, heeft ecologisch adviesbureau John Melis ecologie een natuurtoets uitgevoerd op de locatie Oudeschouw 8, te Akkrum in de gemeente Heerenveen, provincie Friesland.

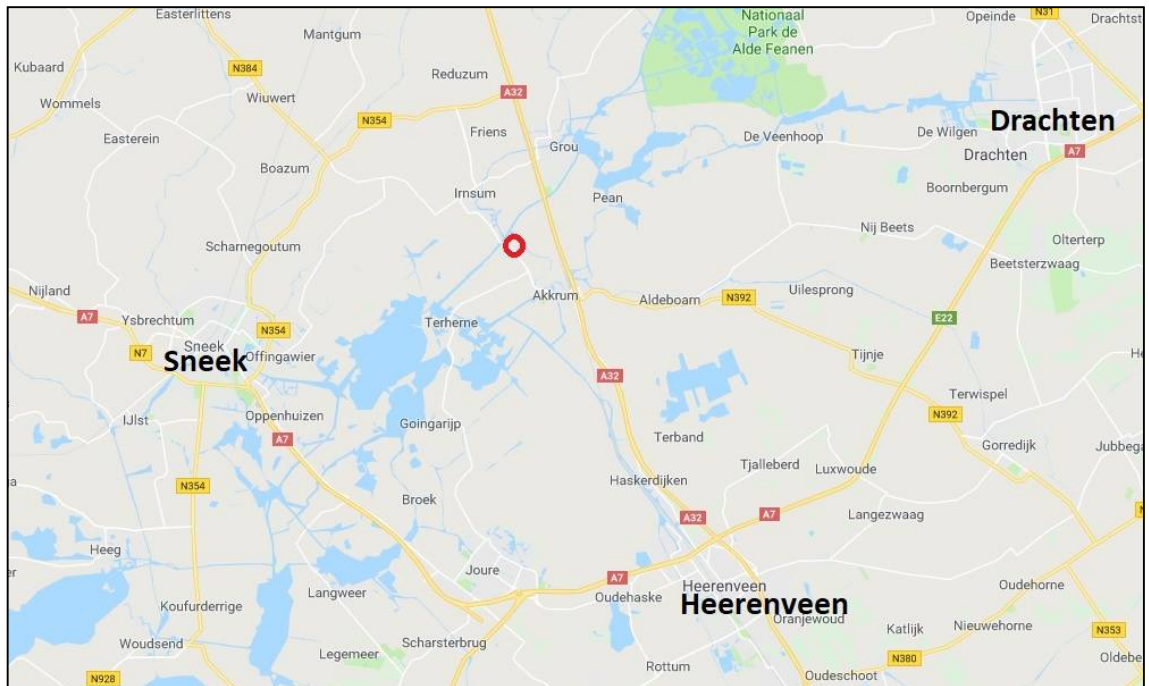
De opdrachtgever heeft, ingehuurd door de eigenaar, het voornemen om een woning te bouwen op een braakliggend terrein, waar voorheen een tennisbaan, een zwembad, een boerderij en enkele bomen stonden. In de planning wordt uitgegaan van het starten van de werkzaamheden zodra de vergunningen ontvangen zijn, waarbij wordt uitgegaan dat dit na het vogelbroedseizoen 2018 zal gebeuren. De werkzaamheden zullen enige maanden in beslag nemen.

De voorgenomen ingreep, waarvan in dit onderzoek wordt uitgegaan, betreft egaliserings-, graaf-, transport- en bouwwerkzaamheden. Er worden geen bomen gekapt en er worden geen watergangen aangetast.

1.2 Globale ligging

afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rode cirkel). (Bron: Google Maps)

afbeelding 1.2. Globale ligging van het plangebied (rode cirkel). (Bron: Google Maps)

1.3 Structuur natuurbetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurbetgeving. Toch wordt die bescherming, minstens globaal, meegenomen in de onderliggende natuurtoets.

Na de decentralisatie van 1 januari 2017 hebben enkele provincies ervoor gekozen de naam Ecologische hoofdstructuur (EHS) weer te gaan gebruiken, Noord-Brabant gebruikt Natuur Netwerk Brabant (NNB). Enkele provincies houden rekening met externe werking, anderen weer niet, In deze toets worden in de hoofdstukken de provinciale benaming gebruikt.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoud echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat alle provincies en het Rijk de voorheen geldende “Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012” aanhouden en blijven hanteren in de Wet natuurbescherming. Bij voorliggende toetsing is ervan uitgegaan dat de lijst gehanteerd blijft en dat de nesten een jaarrond beschermde status houden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1t/m4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de ‘andere soorten’ zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden; de Natura 2000-gebieden maken daar deel van uit. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het NNN ook overige leefgebieden van soorten en – om isolatie te voorkomen - gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden. Het NNN is onderdeel van het actieve beleid om bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen en te houden. De natuurgebieden die behoren tot het NNN alsmede hun gestelde functies worden planologisch beschermd, hier geldt het 'nee, tenzij'- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Na de decentralisatie van 1 januari 2017 hebben enkele provincies ervoor gekozen de naam Ecologische hoofdstructuur (EHS) weer te gaan gebruiken, Noord-Brabant gebruikt Natuur Netwerk Brabant (NNB). Enkele provincies houden rekening met externe werking, anderen weer niet, In deze toets worden in de hoofdstukken de provinciale benaming gebruikt.

1.4 Scope van de natuurtoets

Deze natuurtoets is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande werkzaamheden, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet.

De raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Ecologische Hoofdstructuur) zijn globaal bepaald maar worden, indien een verdere toetsing benodigd is, niet verder uitgewerkt in dit document.

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en uitvoering van de maatregelen meerdere jaren wordt, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de natuurtoets wordt herzien. Aangezien er bij deze natuurtoets, wat betreft het slopen van gebouwen, en opbouwen van nieuwe gebouwen, minder dan een jaar tussen het veldbezoek en de uitvoering zit is dat in dit geval niet relevant.

1.5 Werkwijze

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door senior ecooloog J. Melis op 26 maart 2018 van 14:30-15:30. Ten tijde van dit bezoek was het licht bewolkt, zonnig en droog, windkracht 1 à 2 Bft. met een gemiddelde temperatuur van 10 graden Celsius. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitats en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Bureaustudie

Vervolgens is voor het verkrijgen van optimaal ecologisch inzicht in het plangebied een bureaustudie opgestart waarbij de verschillende gegevensbronnen worden geraadpleegd. Dit kunnen bronnen zijn als recente verspreidingsatlassen van soorten, gebiedsbeschrijvingen, openbare ecologische verslagen, en data vanuit de NDFF. Ook gesprekken met gebieds- en soortenexperts kunnen in de bureaustudie betrokken worden. Alle voor deze natuurtoets gebruikte bronnen zijn, achteraan in dit rapport, in de "Geraadpleegde bronnen"-lijst opgenomen.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande ingreep en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaan worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennis hiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de werkzaamheden conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

afbeelding 2.2. Braakliggend terrein waar de boerderij stond.

afbeelding 2.3. Nieuwe oprit van het terrein.

afbeelding 2.4. Vervallen zwembad.

afbeelding 2.5. Plaats van nieuw te bouwen woonboerderij.

2.2 Ingereep

afbeelding 2.6. Bouwtekening woonboerderij Oudeschouw 8, Akkrum (Bron: Dijkstra's bouw- en aannemersbedrijf).

De werkzaamheden betreffen:

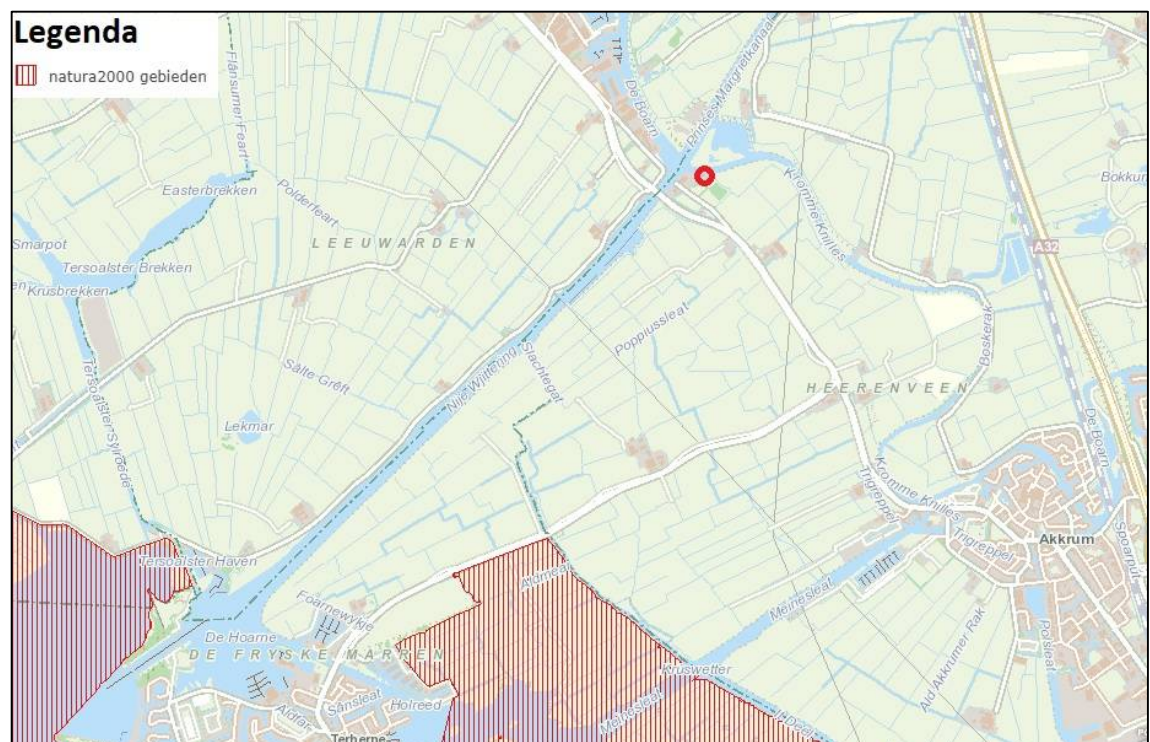
- aanvoeren van grond;
- egaliseren en ophogen van het perceel;
- aanvoeren van bouw materiaal;
- bouwen van nieuwe woonboerderij;
- afwerking/clean-up.

Er worden geen bomen gekapt en er worden geen watergangen aangetast.

3 Raakvlakken met gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op ruim 2 kilometer afstand ten noorden van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied “Sneekermeeergebied” (zie afbeelding 3.1). Tussen “Sneekermeeergebied” en het plangebied liggen enkele wegen, vele kleine agrarische percelen en veel kleine watergangen. Het plangebied ligt op ruim 3 kilometer afstand ten noordwesten van het Natura 2000-gebied “De Deelen”. De geplande maatregelen hebben alleen een lokaal en tijdelijk effect en dus geen effect op gebieden buiten het plangebied. Voor de geplande ingreep is een voorttoetsing aan de gebiedsbescherming vanuit de Wet natuurbescherming (Wnb) niet aan de orde.

Afbeelding 3.1. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden en EHS (Bron: Provincie Fryslân).

3.2 Ecologisch Hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde deel van de EHS ligt aangrenzend aan het plangebied aan de noordzijde (zie afbeelding 3.2). Het gaat hierbij om EHS-water en EHS overige natuur en is geen actief beheergebied. De geplande maatregelen hebben geen effect op de EHS. Voor de geplande ingreep is een toetsing aan het beleid van de provincie Friesland met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) daarom niet aan de orde.

Afbeelding 3.2. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de EHS (Bron: Provincie Fryslân).

Ganzenfoerageergebied

Ten zuiden van het plangebied zijn ganzenfoerageergebieden aanwezig (zie afbeelding 3.3). De geplande maatregelen hebben geen effect op het gebruik van het Ganzenfoerageergebied. Voor de geplande ingreep is een toetsing aan het beleid van de provincie Friesland met betrekking tot het Ganzenfoerageergebied daarom niet aan de orde.

Afbeelding 3.3. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van ganzenfoerageergebieden (Bron: Provincie Fryslân).

4 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

4.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 15 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 t/m 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze worden apart behandeld onder 4.1: "Jaarrond beschermd".

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten worden mee behandeld onder 4.1 "Vogels, overige vogelsoorten".

Jaarrond beschermd

Er zijn tijdens het veldbezoek geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen in het plangebied en in de nabije omgeving (75 meter).

Vogels - overige soorten

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere vogelsoorten aangetroffen, zoals merel, roodborst, koolmees en wilde eend. Er kunnen meerdere soorten zangvogels tot broeden komen in de bomen en struiken en er kunnen watervogels broeden nabij de watergangen.

4.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen voor drie doeleinden gebruik maken van een plangebied. Er kunnen zich geschikte verblijfplaatsen bevinden binnen een gebied, welke tijdens 1 of meerdere seizoenen actief gebruikt kunnen worden door vleermuizen, te weten tijdens de zomer-, kraam-, paar- en/of winterperiode. Deze verblijven kunnen gebruikt worden als schuil- en rustplaats, als kraamkamer, voor de paring en/of voor de overwintering.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor het bereiken van hun foerageergebieden vanuit hun verblijven, en, sommige soorten, voor de jaarlijkse trek naar winterrustgebieden, en naar zomerhabitat. Lijnvormige elementen zoals bomen, dijken en watergangen worden gevolgd en onthouden. Zij vormen voor de vleermuizen een vaste route. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiele) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Vleermuizen kunnen foerageergebieden hebben in een plangebied. Dit wil zeggen, vleermuizen komen via vaste routes naar het plangebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op muggen en nachtvinders. Het plaatsen van verlichting in foerageergebied kan een versturende werking hebben op de functionaliteit hiervan.

Het verwijderen van elementen uit een plangebied kan een negatief effect hebben op de geschiktheid van een naastgelegen verblijf, omdat het microklimaat binnen dat verblijf erdoor kan veranderen.

Verblijven

Er worden voor de geplande aanpassingen geen gebouwen gesloopt, of anders aangetast, die als verblijf kunnen dienen voor gebouw bewonende soorten. Er worden geen bomen gekapt, of anders aangetast, die als verblijf kunnen dienen voor boombewonende soorten. Er zijn in de aanwezige bomen geen holtes aangetroffen die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats van vleermuizen.

Vliegroutes

In de directe omgeving van het plangebied kunnen vleermuisverblijven verwacht worden, waarmee gebruik van elementen binnen het plangebied als vliegroute potentieel is. De watergang kan gebruikt worden als vliegroute door bijvoorbeeld meer- en watervleermuis. Maar ook soorten als gewone- en ruige dwergvleermuis kunnen de bomen en watergangen gebruiken.

Foerageergebied

Het gehele plangebied en de directe omgeving kan gebruikt worden als foerageergebied voor meerdere soorten vleermuizen als gewone- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis.

4.3 Overige zoogdieren

In de NDFF is een waarneming van steenmarter aangetroffen op circa 500 meter ten zuiden van het perceel. Tijdens het veldbezoek is het gebied onderzocht op sporen van zoogdieren. Er is geen verblijf van steenmarter aangetroffen. De steenmarter kan wel foeragerend worden verwacht, maar de soort is, als artikel 3.10-soort in Friesland vrijgesteld. Ditzelfde geldt ook voor de vos (artikel 3.10, vrijgesteld). De das wordt niet verwacht vanwege ongeschikt habitat (gebrek aan zandgrond). Daarnaast kunnen in het gebied verblijfplaatsen en jachtgebieden voorkomen van de kleinere marterachtigen: bunzing, hermelijn en wezel (allen artikel 3.10, vrijgesteld). Waterspitsmuis, Noordse woelmuis, grote bosmuis, eekhoorn, boommarter en otter (allen artikel 3.10) worden op het perceel niet verwacht vanwege de aanwezige habitats, bekende verspreiding en/of recente waarnemingen. Het voorkomen van beschermde overige zoogdieren kan op basis van de aanwezige habitat, de bekende verspreiding en recente waarnemingen uitgesloten worden. Voor algemene soorten zoals de mol en egel geldt een zorgplicht.

4.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Het voorkomen van reptielen kan op basis van de bekende verspreiding en recente waarnemingen uitgesloten worden.

Amfibieën

Het voorkomen van beschermde soorten amfibieën kan op basis van de bekende verspreiding en recente waarnemingen uitgesloten worden. Er bevinden zich geen watergangen in het plangebied waar gewerkt wordt. Het is mogelijk dat algemene soorten in de ruime omgeving van het plangebied voorkomen. Deze soorten (meerkikker, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander) kunnen in de smalle watergang aanwezig zijn of zich in de landfase in het plangebied bevinden. Ook het zwembad kan gebruikt worden voor de voortplanting van amfibieën. Hiervoor geldt de zorgplicht.

Vissen

Er bevinden zich geen watergangen in het plangebied waar gewerkt wordt. De aanwezigheid van vissen kan worden uitgesloten.

4.5 Ongewervelden

Er komen meerdere algemene soorten vlinders, libellen en kevers voor in het gebied. Het voorkomen van beschermde ongewervelden kan op basis van de aanwezige habitats, de bekende verspreiding en het ontbreken van recente waarnemingen in de ruime omgeving uitgesloten worden.

4.6 Vaatplanten

Het voorkomen van beschermde vaatplanten in dit verstoorde gebied kan op basis van de aanwezige habitats, de bekende verspreiding en het ontbreken van recente waarnemingen in de ruime omgeving uitgesloten worden.

5 Effecten en gevolgen

5.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 4) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezig
Vogels	(broed-)	potentieel
Vleermuizen	meerdere soorten (vliegroute, foerageergebied)	Potentieel

tabel 1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

5.2 Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna

Broedvogels

Er kunnen binnen het plangebied meerdere vogels tot broeden komen zoals bijvoorbeeld houtduif, merel en roodborst.

Het broedseizoen loopt ongeveer van half maart tot half juli, maar de daadwerkelijke periode is afhankelijk van het weer en de soort. De Wet natuurbescherming schrijft geen datumgrenzen voor, de genoemde data zijn globaal. Ieder broedgeval is beschermd, dus indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, zal gewacht moeten worden totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken. Dit kan voor de boerenwaluw uitlopen naar eind augustus/begin september.

Volgens de planning vindt de uitvoering van de werkzaamheden plaats buiten het vogelbroedseizoen. De werkzaamheden kunnen daardoor niet verstorend zijn voor broedende vogels. Als de werkzaamheden binnen het broedseizoen uitgevoerd worden kan een ecologische controle bij aanvang van de werkzaamheden dienen voor het waarborgen dat er geen broedgevallen verstoord worden. De werkzaamheden op locaties waar geen vogels broeden mogen plaatsvinden.

Als er toch binnen het vogelbroedseizoen gewerkt moet worden (bijvoorbeeld als er pas in 2019 gebouwd gaat worden), kan dit alleen als er geen broedende vogels aanwezig zijn. Dit kan bijvoorbeeld voor 2019 voorkomen worden door preventieve maatregelen te treffen; zie paragraaf 6.1.

Vleermuizen

Er worden geen verblijven in het plangebied verwacht die een negatief effect kunnen ondervinden van de geplande ingrepen. In de directe omgeving van het plangebied kunnen vleermuisverblijven verwacht worden, waarmee gebruik van elementen binnen het plangebied als vliegroute potentieel is. Verlichting die valt op de watergang, zowel tijdens de werkzaamheden als daarna, kan een vliegroute schaden. Verlichting op de bomen moet zo mogelijk voorkomen worden door deze af te draaien van de bomen.

Het gehele plangebied en de directe omgeving kan gebruikt worden als foerageergebied voor meerdere soorten vleermuizen als gewone- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis. Verlichting die valt op de watergang, zowel tijdens de werkzaamheden als daarna, kan het foerageergebied schaden.

De aanwezigheid van vleermuissoorten en aantallen en hun gebruik van het gebied kan nader onderzocht worden. Indien daarbij geen vleermuizen worden aangetoond, kan verlichting geen schade toebrengen; zie paragraaf 6.2.

6 Vervolgmaatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 5 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezig	Vervolgactie
Broedvogels	meerdere soorten	potentieel	mitigatie, zie 6.1
Vleermuizen	meerdere soorten (vliegrouwe, foeragegebied)	potentieel	mitigatie en/of nader onderzoek, zie 6.2

tabel 2. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

6.1 Broedvogels; mitigatie

De werkzaamheden worden, zoals gepland, deels binnen het broedseizoen uitgevoerd. Broedende vogels zijn altijd beschermd. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringzone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden tot dat de jongen zijn uitgevlogen. Voor de wet is er geen verschil tussen broedvogels gemaakt. Alle broedvogels zijn beschermd gedurende hun voortplantingsperiode. Dit kan voor bijvoorbeeld boerenzwaluwen duren van april t/m oktober. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels.

Indien binnen het broedseizoen gewerkt moet worden:

1. Broedgevallen binnen het plan- en verstoringgebied van de werkzaamheden moeten voorkomen worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door toepassing in de vorm van verstorende vlaggen, linten of bijvoorbeeld ronddraaiende ballen of vliegers op palen. Waterkanten kunnen kort gemaaid worden. Struiken kunnen gerooid worden. Indien deze maatregel gestart wordt in of rond het broedseizoen dient het plan- en verstoringgebied eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
2. Voordat de werkzaamheden aanvangen in het vogelbroedseizoen moet gecontroleerd worden door een ter zake kundige ecooloog of het werkgebied vrij is van broedende vogels;
3. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringgebied wordt door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt door (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

Als buiten het vogelbroedseizoen wordt gewerkt of het werkgebied vrij is van broedvogels kan er zonder het overtreden van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming gewerkt worden.

6.2 Vleermuizen; mitigatie of nader onderzoek

De omgeving van de werkzaamheden kan in gebruik zijn als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. Als onder volgende voorwaarden gewerkt wordt, kan er gewerkt worden zonder noodzaak van nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing.

Mitigatie om te mogen werken zonder nader onderzoek of ontheffing:

1. Er wordt geen licht gebruikt dat valt op de watergang tijdens de werkzaamheden;
2. Er wordt geen licht toegevoegd dat na de werkzaamheden valt op de watergang.

Nader vleermuisonderzoek kan aantonen dat er geen gebruik wordt gemaakt van de watergang. Indien dit wordt aangetoond mag er wel verlichting worden gevoerd. Vooralsnog wordt ervan uit gegaan dat er geen verlichting wordt gebruikt tijdens en na de werkzaamheden, waardoor nader onderzoek en een ontheffing niet benodigd zijn.

7 Conclusies

De opdrachtgever is voornemens een braakliggend perceel te bebouwen en in te richten.

De beoordeling in deze natuurtoets is een momentopname en er geldt een beperkte houdbaarheid. Als de realisatie van die plannen jaren vertraging oploopt, kan een update van deze natuurtoets voor die plannen noodzakelijk zijn.

Wet natuurbescherming (Wnb)

Er is wat betreft gebiedsbescherming geen ontheffing, vanuit de Wet natuurbescherming, benodigd.

Voor de soortenbescherming is daarover is ook geen ontheffing benodigd, mits de mitigerende maatregelen worden gevolgd.

- er mag geen extra licht, dat valt op de watergang, gevoerd worden tijdens de werkzaamheden;
- er mag geen extra licht vallen op de watergang na de werkzaamheden;
- er mag niet gewerkt worden als broedende vogels daarvan hinder ondervinden. Dit moet vooraf gecontroleerd worden.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Voor de geplande ingreep is een toetsing aan het beleid van de provincie Friesland met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), of ganzenfoerageergebieden niet aan de orde.

Geraadpleegde bronnen

- Melis, J., 2012. Zoogdieratlas.nl Werkatlas Zoogdieren van Friesland. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Melis, J. & M. Koopmans, 2015. Fiskatlas Fryslân, verspreiding en ecologie van zoetwatervissen in Friesland in de periode 1900 t/m 2014. Bornmeer, Gorredijk.
- De Boer, E.P. *et al*, 2014. Libellenrijk Fryslân, mei ljochtsjende wjukken oer it wetter. Bureau FaunaX, Gorredijk.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Creemers, Raymond C.M. & Jeroen J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. RAVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- FLORON 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse flora. Stichting FLORON, Nijmegen.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming.
- Vleermuisprotocol 2013 & 2017, Netwerk Groene Bureaus (NGB).

www.ndff.nl

www.nederlandsesoorten.nl

www.ravon.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.vleermuizenindestad.nl

www.bomengids.nl

www.floron.nl

wetten.overheid.nl

www.synbiosys.alterra.nl/Natura2000

www.sovon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.vleermuis.net

www.dasenboom.nl

www.wilde-planten.nl

www.rvo.nl

www.fryslan.frl